

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 14. novembra 2019 - Leto XXIX, št. 46

stran 2

»NE DOJDE, KA SE RODIŠ ZA SLOVENCA, ZA TAU SE MORAŠ TRÜDITI ...«

MARTINOVNO LÜSTVO V ROŽNOM DAULI
stran 3

»VELKO ČEST MI JE, ...«
stran 4

MALI GA JE NEJ SPOZNO
stran 8

Ustanovna seja DSS z dobro novicov

»NE DOJDE, KA SE RODIŠ ZA SLOVENCA, ZA TAU SE MORAŠ TRÜDITI ...«

Na letošnji občinski pa narodnostni volitvaji 13. oktobra smo Slovenci to izvolili svojo listo, stero je postavila kak civilna organizacija Slovenska zveza. Na slovenski listi je mandat dobilo 15 članov, steri so svoja poverilna pisma

izvoljenim članom pa povedala, ka je ena od najbolje važni nalog Državne slovenske samouprave, naj gorostane slovenski gezik pa z njim vred slovenska zavest v Porabji. DSS pri tom dosta leko napravi, vej pa ona gordrži obad-

Labritz (Gornji Senik), *Eva Lazar* (Gornji Senik), *Laci Nemeš* (Sakalovci), *Martin Ropoš* (Gornji Senik), *Elizabeta Emberšič Škaper* (Sombotel), *Laci Soós* (Števanovci), *Pišti Trajbar* (Verica-Ritkarovci), *Ildiko Dončec Treiber* (Dolnji Senik).

Po svetešnji prisegi, ka do zvesto delali za interese svoje skupnosti, se je nadaljevala seja za zaprejtimi vrati, gde so člani DSS vöodebrali nauvoga predsednika organizacije, podpredsednika pa ustvaurili tri komisije. Pred-

Nauvi predsednik Karči Holec je pravo, ka ma je v čast, ka so ga izvolili, dapa vej, ka je tau odgovornost to. Član Državne slovenske samouprave je že 25 lejt, vse od začetka. »Te smo meli samo

tak na prvo mesto postavio. Kak je pravo, »tau se vsakša generacija mora navčiti, tau ne erbaš. Ne dojde, ka se ti rodiš za Slovenca, za tau se moraš trüdititi pa dosta delati, ka aj Slovenec

Občni zbor je pozdravila generalka konzulka Metka Lajnsček

Stari in nauvi predsednik Martin Ropoš pa Karči Holec sta si podala rokau

(megbízólevél) 28. oktobra prejkvzeli v Budimpešti, 5. novembra so pa meli v Slovenskom daumi v Varaši ustanovni djilejš občnoga zbora Državne slovenske samouprave.

Po vogrski pa slovenski himni je člane občnoga zbora pozdravila slovenska zagovornica *Erika Köleš Kiss*, stera je vözdignila, ka je pri takšni mali narodnosti,

vej dvojezični šauli. Ponidila je pomauč Slovenije pri tom ranč tak kak pri gospodarskom razvoji Porabja.

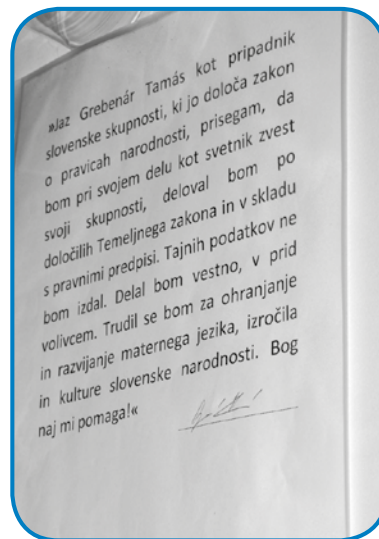
Potejm je rejč prejkvzejo najstarejši član DSS *Laci Kovač* pa tapravo, ka po informacijaj Državne volilne komisije je bilau v narodnostnom volilnom registri registriranih 859 Slovincov, od njih je 654 šlau volit, veljavni glas

sednik DSS je grato Karel Holec, podpredsednik pa dozdašnjij predsednik Martin Ropoš. Člani DSS do delali v trej komisijaj, šolsko komisijo, stera de mejla 5 članov, de vodila Eva Lazar, komisijo za kulturo Iluška Bartakovič, na čeli finančno-kontrolne komisije de stala Andrea Kovács.

Dobra novica je prišla po ustanovnom djilejši. Na tiskovni konferenci sta slovenska zagovornica *Erika Köleš Kiss* pa prejšnji predsednik, zdaj podpredsednik DSS Martin Ropoš, tapravla, ka je vogrška vlada (kormány) potrdila Razvojni program Slovenskoga Porabja, steroga je DSS dala pripraviti pred ednim letom. Tau pomejni, ka v naslednji štiri lejtaj Porabje dobi od vogrške vlade 898,5 milijona forintov (raztalanu na štiri leta) za razvoj gospodarstva, infrastrukture, podjetij, obrtništva, gazdij itt. Kak smo od Erike Köleš Kiss zvedli, delo de se začnilo že v drugom tali novembra, vogrsko finančno ministrstvo vküper s predstavniki DSS vküppostavi, pod kakšnimi pogoji (feltételek) pa za ka leko stoj prosi finančno pomauč. Stere do prioritete, se trbej odlaučiti, vej pa tej pejnezge nedo dojšli na vse tisto, ka se je v program notnapisalo. Izvajanje programa de se začnilo februara 2020.

eno pisarno, zdaj mamó dvejš šauli, slovenski radio, Küharjevo spominsko hišo, zdaj pa ešče vcüj pride Razvojni program Porabja.« Te program se ma vidi za trno pomembnoga (fontos), vej pa živeti pri meji je pomenilo živeti Baugi za hrptom. »Tau je prva konkretna pomauč, stera

baudeš, moraš kulturo poznati, moraš se jezik navčiti. Od toga je meni ešče bole pomemnbna identiteta, naj mladi čütijo, ka so Slovenci ... vej pa leko se slovenski jezik kak tihinski jezik navči stokoli, dapa od toga se ešče nede počüto za Slovincu, za Porabskoga Slovincu.«

Besedilo svetešnje prisege

pride direktno do Porabskih Slovincov, pa nej samo do podjetnikov, liki do prausnih lidi, steri majo kakšne ideje, kaj ščejo napraviti ali doma ali na gazdiji ... Trno je važno, kak ponücamo te pejnezze. Ka je tašo nej bilau, pa več ranč nede, ka bi telko pejnez v Porabje prišlo.« Nauvi predsednik je kulturo, jezik pa identiteto ranč

Nauvi predsednik pravi, ka se identiteta pridobi v držini, zatok njina organizacija mora priti do držin. »Leko pride dosta pejnez v našo krajino, leko se razvija, samo če pozabimo naš jezik, našo kulturo, ostanemo narod, lidgé, živeči pri Rabi, dapa nej več Porabski Slovinci,« je svoje misli pravo Karči Holec. Gvüšen je, ka se rezultati samo tak dosegnejo, če do vse organizacije, vse samouprave pa vsi funkcionarij vküper delali. »Moramo pozabiti tau, ka vsakši samo o svojoj vesi premisslava, svoje programe dela ... Nas je malo, vküper moramo rejšiti naše probleme. Če de tak, ka de vsakši samo po svojoj pauti ojdó, te težko bau.« Vodstvi in članom Državne slovenske samouprave želejmo uspešno delo.

Marijana Sukič

Foto: M. Sukič in Silva Eöry

Po djilejši je bila tiskovna konferenca o Razvojnem programu Porabja; slovenska zagovornica *Erika Köleš Kiss* je tapravla, ka je vlada namenila za našo krajino skurok 900 milijaunov forintov

kak smo Slovenci na Vogrskom, trno pomembno, naj znamo vküper delati. Biti član vodilnoga organa slovenske organizacije, je odgovorno delo, stero od vsakšoga prosi zavzetost pa vzdržljivost. Pri tom deli njim je ponidila svojo pomauč.

Generalna konzulka v Varaši *Metka Lajnsček* je gratulejrala

je doladalo 607 volivcov.

Na listi Slovenske zveze so 5-letni mandat dobili: *Iluška Bartakovič* (Monošter-Slovenska ves), *Irena Libritz Fasching* (Sakalovci), *Tomaž Grebenar* (Gornji Senik), *Karel Holec* (Andovci), *Peter Kondor* (Budimpešta), *Andrea Kovács* (Monošter), *Laci Kovač* (Števanovci), *Gabriella*

Martinovo lüstvo v Rožnom dauili

11. novembra smo svetili den svetoga Martina, ednoga najbolje prilüblenoga patronuša v Evropi. Kak vejmo, se je té svetnik naraudo v rimskoj Savarii (gnešnjom Sombotelii), zatok je patronuš naše sombotelske püšpekije tö. Dobro ga poznamo po tom, ka je pred dverami galijskoga varaša Amiens svoj köpenek talo z ednim kaudišom, šteri se ma je kisnej v senjaj pokazo kak sam Jezoš Kristoš. Sploj erične so njegve gosi, štere so ga vöovadile, gda se je v Toursi skriu, vej je pa nej sto püšpek biti. Kauli dneva svetoga Martina zatok

Originalno so törem cerkve zozidali leta 1606, za en štauk pa so ga povekšali leta 1884

eške itak radi spečemo té veuke domanje ftiče, eške raj pa koštavamo tisto piti, štero prej djenau na den toga patronuša z mošta nauvo vino grata.

V Sloveniji je Martin venak najbolje zavolo tej dvej kulinarični dobrait tak prilübleni, gvüšno pa so ma kauli 80 cerkvá zavolo njegvi dühovni vrlin tö posvetili. Vesnice, v šteraj se zdigavajo té Bože iže, dostakrat nosijo ime »Šmartno«, ka pride s »Šent Martin«. V Občini Celje, deset kilomejterov od tretjoga največkšoga slovenskoga varaša, najdemo vés Šmartno v Rožnoj dolini. Lüstvo má šegau gučati, ka je njini dau zatok tak »raužen«, ka na kauliški bregaj sadne drejve lepau cvetėjo.

Na srejni vesnice, na ednom malom bregej stogi Martinova cerkev, štero so leta 1856 zozidali z delom pa penezami vörnükov. »V farskoi kroniki so dojspisali, ka so začnili cerkev zidati en den po Djaužefovim, 20. marcüša, na den svetoga Martina, 11. novembra pa so že sveto mešo slüžili v njej,« nam je začnili pripovedjati Zalika Črepinšek, docentka na ljub-

ljanskoj Biotehniškoj fakulteti. »Tau se vej, ka je bila cerkev te eške nej sploj gotova. So pa vsi domanji lidgé pomagali, na priliko so darüvali lejs tö. Zvün toga so dosta molili, aj se

vse lepau posreči.«

Napis nad glavnimi dverami cerkve kaže na gorečo lübezen, vöro ino zavüpanje lüstva v

Folklorna skupina pleše štajerske plese ino je edna sekcija kulturno-umetniškoga društva

svetoga Martina. V njem leko preštém »kronogram«, latinske litere, štere vödajo letnico zidave, tau je 1856.

»Zvoni v törmii lidam na znanje davajo vse, ka je veselo ali žalostno, aj bau tau krstitke, zdavanje, ali sprévod,« nam je prauti nébi pokazala naša vodička. »V kronikaj piše, ka je med prvov svetovnov bojnov zvone odpelala avstrijska sodačija. Donk pa so vörnucke sledik

brž zbrali peneze za nauve, če rejsan je žmetno srmastvo bilau. Vse zvone, orgole pa železne tale pa je v drugoi svetovnoj bojni vkrajvzela nemška sodačija tö. Pá je moglo domanjo lüstvo šparati. Gnes mamu v törmii dva zvona, šteriva sta stariva eške samo dvej leti.«

Gda nutstauipimo v šmartinsko cerkev, oprvin na pamet vzememo veuki Martinov kejp za glavnim oltarom. »Tau je dar slovenskoga blajženoga püšpeka Antona Martina Slomška, šteri je našo cerkev eno leto po zidanji blagoslovo,« je dale pripovedjala gospa Zalika ino cujdala: »Namalo ga je bečki molar Hans Klein ino že duga lejta kaže na tau, ka je naš patronuš sveti Martin.«

Čemalokaulipoglednemo v cerkvi, vidimo, ka je vse bole nauvo. »Freske na stenaj so zvekšoga delo celjskoga molara Ivana Gosara z leta 1896, kejpje za oltarom pa je namalo Tomáž Fontini. Mamu v cerkvi en par starejši del tö, na priliko kropilnike s 17. stoletja,« nam je

pokazala Zalika Črepinšek, štera dobro pozna domanjo cerkev. »Mamo bogato zgodovino, od cerkve pišejo že v 14. stoletji. Faro pa so goriški nadpüšpek Attems stvaurili eške samo leta 1760, svojoga plebanoša so vörnucke dobili leta 1766. Od tistoga mau so dühovnike pokapali kauli cerkve, ništerne grobe eške zdaj najdemo.« Gnes so plebanoš v Šmartnom Janko Ivančič. »Naša fara má

12 vesnic ali zaselkov, tü živé kauli 1300 vörnükov. Vörski žitek je lejpi, dosta lüstva pride k nedelskim mešam. Pri veronavuki mamu kauli stau decé, mlajši pa mladi tö radi odijo

Kejp o patronuši, svetom Martini, je cerkvi podaro blajženi püšpek Slomšek

k bogoslüžji,« so nam raztomáčili dühovnik, šteri so veseli, ka domanja mladina v pevski zbor ranč tak odi. »Šmartinčarge sploj radi spejavajo, zatok odijo k cerkvenomi zbori ranč tak. Tam se spejva že 35 lejt, pa če rejsan starejši pomalek tádejo, donk prihajajo mladi. Vsikdar mamu nauve člane.« Kauli 11. novembra držijo v etoj štajerskoj vesnici duplanski svetek. »Nedela svetoga Martina je glavna nedela v fari, na šteroi slüžimo svetešnoj mešo. Po tistim pa démo vö pred cerkev, vej je pa naša vés ranč tak po Martini imé dobila. Vküper svetimo, vanej talamo vsefelé dobraute pa tisto tekauče tö, štero prej na té dén nauvo vino grata.«

Slatka krapla vsikdar korajžo napravi med domanjimi, šteri majo svojo kulturno-umetniško društvo. »Pet sekcij delüje pri nas: gledališka skupina, moški pevski zbor, ljudske pevke, podje ‚šrangeri‘ ino folklorna skupina,« nam je začno tomačiti predsednik KUD Šmartno Mitja Dimec, šteri se rad v narodni gyant naravna. »Gda smo eške

mladi bili - pred trestii pa več lejtami - smo 10-12 lejt že ojdligorstapat na domanji oder, depa po cejloj Sloveniji pa po svejti tö. Ka se je pa te zgau-dilo? Oženili smo se pa dobili mlajše. Zdaj pa, gda so mlajši šli po svoje, smo pá vküpprišli ino že sedem lejt plešemo kak folklor,« je o pripovejstii svoje skupine gučo predsednik pa cujdau: »Malo smo že starejši, depa mamu dva mlajšiva para tö. Morem pripoznati, ka je mlade trnok žmetno nangučati za takšo delo, donk se pa ne bogimo za bodaučnost. Mladina vidi, ka lepau

delamo ino se zvün nastopov tö družimo.«

Folklor v Šmartnom má dva narodniva gvanta, ednoga svetešnjoga pa ednoga vsakdanešnjoga. »Tau je štajerska noša, vej pa plešemo plese s štajerskoga konca. Radi nutpokažemo plese z Ravn pri Šoštanjii tö, štere je vküppostavila naša umetniška vodja Milanka Kralj,« je pripovedjo član folklore, šteroi ne fali nastopov. »Gnes smo meli dva nastopa, včera smo tö plesali. Preminaučo nedelo smo bili na reviji. Pauzvali so nas v Makedoniji tö, gde smo predstavljali našo Občino Celje na festivali Slovenija na Ohridi,« je od gaustoga programa skupine gučo Mitja Dimec.

V vesnici Šmartno v Rožnoj dolini živéjo dobri pa veseli lidgé, vej pa kak pravijo, majo v svojoj krajini vse: plamine (brejg Šentjungert) pa maurdje tö (Šmartinsko jezero). Gvüšno pa jim pri dobroj vauli dosta pomaga patronuš sveti Martin, šteri je letos novembra pá nauvo vino z mošta napravvo.

-dm-

PREKMURJE

Prekmurska gibanica za Luko Dončiča

Leon in Damir Pintarič pa Luka Dončič s prekmursko gibanico v roki

V Prekmurju je dosta dobrih krčem. Med najbolje eričnimi je bakovska Gostilna Rajh, stera ma že dugoletno tradicijo. Zadnje lejta ne kūjajo samo doma, liki člani té krčmarske držine tü in tam radi dejo po sveti in notpokažejo, kak se pripravla prekmursko gesti. In tak sta pred dnevi Leon in Damir Pintarič odvandriala s fligarom v Meriko. V varaši Cleveland, kama se je pred stau in ške več lejti odselilo dosta Slovincov, sta kūjala za VIP goste na košarkarski tekmi med domanjim klubom Cleveland Cavaliers in ekipo Dallas Mavericks, za stero špila tüdi v tom cajti najvejša slovenska športna zvezda Luka Dončič. Ekipa toga mladoga košarkara, steri zdaj že drugo leto špila v NBA, najboukši ligi na sveti, je gvinila z rezultatom 131:111. Ljubljčan je biu najboukši igralec na toj tekmi in je dosejno že svoj enajsti trojni dvojček. Pauleg toga, ka je dau 29 točk, je ške 15-krat asistero svojim soigralcom, meu pa je tüdi 14 skokov.

Luki Dončiči pa se je nej smejalo samo na tekmi, liki tüdi po njoj, gda se je leko posladko s prekmursko gibanico, stero sta spekla Leon in Damir Pintarič, steriva sta gostom pripravila ške drugo gesti, tüdi takšo, pri sterom sta ponūcala prekmurski tikvin oli.

Silva Eöry

Dušan Utroša - poveljnik gasilskoga regijskoga sveta za Pomurje

»V veliko čest mi je, ka mi lidge zavūpajo«

Dušan Utroša je poveljnik gasilskoga regijskoga sveta za Pomurje. On je tisti človek, steri komandera 23 gezero gasilcom, steri delūvejo v 237 gasilski društva, tak na levom kak pravom tali reke Mure: »Gasilska društva mamō v vsej 27 občinaj v regiji. Če pride do nesreče, leko pomaga štiri gezero petsto gasilcov. Telko je takših, steri so pripravleni, ka včasī dejo pomagat, če se zgodi kakšna nevola. Tau je te, gda gori ogenj, pa tüdi ob naravnih in drugih nesrečaj.« Za slovenske gasilce je leto 2019 tüdi praznično leto, vej pa slavijo 150 let organizernoga gasilstva. Nej dugo toga nazaj so meli v Metliki veliko slavje, na sterom je bilou tüdi dosta pomurskih gasilcov: »Takša velka slavja pripravlamō samo na vsakši deset let. V Belo krajino smo prišli z vsej slovenskih regij. Popodneva je bila slavnostna akademija, na sterōj smo se spaumnili tüdi na 70 let delovanja Gasilske zveze Slovenije, zadvečarek pa smo meli parado, v sterōj je sodelovalo več kak štiri gezero gasilcov iz cejle Slovenije. Meu sam tau čest, ka sam vodo ešalon 270 gasilcov in gasilk iz naše regije.«

Sogovornik je gorraso v Črenšovcaj, pouleg gasilskoga doma, zatau ne čüdi, ka je že kak mladi pojeb pokazo volau, ka stauipi med gasilce: »Tüdi oba dejdeka, Viktor in Franc, sta bila gasilca. Kak čondraš sam rad gledō, ka vse so gasilci delali, pa sam že te brodo, kak bi bilou fajn, če bi biu ges poveljnik. Sledkar so se mi té želje tüdi spunile. Prvo sam biu gasilec, po tistom mentor mladine, tau sva celau z ženo vküper delala s tremi desetinati, po tistom sam grato podpoveljnik, te pa ške prva po-

veljnik v našom domanjom društvi, sledkar pa za celo občino. Leta 2009 so me prvo

Dušan Utroša je gasilec od malih naug

paut izvolili za regijskoga gasilskoga poveljnika. Zdaj mi teče že tretji mandat. V veliko čest mi je, ka mi lidge zavūpajo, vej pa znamo ka je gnesden nej tak na leko z lüstvom delati. Sam tüdi član poveljstva Gasilske zveze Slovenije, v Črenšovcaj pa sam zdaj predsednik gasil-

V čest njemi je bilou, ka je na paradi v Metliki vodo ešalon pomurskih gasilcov

skoga društva, čiglij je istina, ka zdaj že neka let živem v sausedni vesnici, v Žižkaj, kama sam se priženo.«

Z ženo Lidijo sta vküper že 22 let, poznata pa se že od malih naug, iz osnovne šaule. »Sledkar sva se pa srečala in se zalübila. Mava dva sina, Viktor je star 17 let, Filip de jih meu zdaj 14. Nikdar sam jiva nej silo, ka aj deta po moji pauti, vseeno pa sam ve-

seli, ka sta tüdi njiva že oba gasilca. Starejši je že zgotovo tečaj za pripravnika, ovak pa sta zdaj oba v mladinski desetinaj v Črenšovcaj. Ka de naprej, mo ške vidli. Starejši se na soboški ekonomski šaule vči za logističnoga tehnika, mlajši, steri je ške v osnovni šaule, pa tak bro-

sodak. Vmes sam zgotovo sōdačke šaule, na višji prometni šaule pa ške študij ob deli. Eno leto sam biu tüdi v Zagrebi na sōdački akademiji. Vmes sam biu tüdi na tihinskōn, med drugim tüdi v misiji na Kosovom, kama se pa dojspravlam. Zadnje cajte sam delo v soboški kasarni, ge sam biu pomoč-

Držina Dušana Utroša

di, ka de šau v zdravstveno šaule. Mo vidli, ka de cajt prineso. Vūpam samo, ka ta vōodabrala tisto, ka radiva delata, pa ka rejsan te slüž-

nik poveljnika. Leko povem, ka delam tau, ka me veseli in tau ka mam rad.«

Čiglij ma dosta dela tak v slüžbi kak pri gasilcaj, je Dušan Utroša v domanji občini tüdi tau občinske kotrige. V Črenšovcaj majo od lani nauvo županjo, Vero Markojo. »Pred petimi leti sam se začno spravlati z občinsko politiko. Ge kak sodak nemrem biti član kakšne politične partije, smo pa v občini ustanovili neodvisno listo Glas ljudstva, s steresva te dva prišla v občinski svet. Preminaučē leto je naša lista dobila že tri mandate, pouleg toga pa je tüdi zdajšnja županja kandiderala na naši listi. Meu sam tau čest, ka sam vodo njeno volino kampanjo. V glavnom se tamantramo, ka bi v občini šli naprej, te do pa lidgé na volitvaj pa odlaučali, če so zadovoljni z našim delom ali nej,« je na konci ške cujdau Dušan Utroša.

(Kejp na 1. strani: Poklicni sodak je od leta 1997)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osebnī arhiv Dušana Utroša

Po slovensko po madžarskem parlamentu

Na pobudo Kabineta zagovornice Slovencev v parlamentu Madžarske in same zagovornice Erike Köleš Kiss je Direktorat za kulturne zadeve Urada madžarskega parlamenta izdal publikacije o sami stavbi parlamenta, o razstavi ter o delovanju letnega tudi v slovenskem jeziku. Same publikacije omogočajo obiskovalcem

najo madžarski parlament v (Slovenecem iz Porabja in tudi svojim maternem jeziku. turistom iz Slovenije), da spoz-

Usklajevali so o prioritetah sodelovanja

6. novembra je na monoštirski občini v dvorani Roberta Leeba potekala duga konferenca o strategiji MURABA EGTC, ki so se je udeležili ustanovitelji teritorialnega združenja.

Namen tokratnega srečanja je bil, da bi ustanovni člani na podlagi prejšnjega srečanja, ki je potekalo 26. septembra, določili prioritete sodelovanja in jih uskladili. Dogovorili so se za naslednja področja sodelovanja: širitev sodelovanja na kulturnem in družbenem področju, razvoj osnovne, kvalitetne infrastrukture v interesu čistega okolja, okrepitev zaupanja med akterji poslovne sfere, prenos in delitev informacij v obmejnem prostoru in podpora programom za tretje življenjsko obdobje.

dr. Mária Kiss (1930-2019)

V 89. letu starosti je umrla upokojena direktorica Arhiva Železne županije dr. Mária Kiss. Med arhivarji na Madžarskem je bila edina, ki je bila v svojem življenju direktorica treh arhivov: v Győru, Veszprému in Szombathelyu. Od leta 1991 je skoraj 20 let delovala kot strokovna vodja škofijskega arhiva v Szombathelyu. V slednjih dveh arhivih se hranijo dokumenti tudi za Porabje in Prekmurje. Mária Kiss je vedno z veseljem pomagala raziskovalcem teh dveh pokrajin. Rada je imela

Slovence, Slovenijo in slovenski jezik. Redno je spremljala Slovenske utrinke na televiziji, s slovarjem je »prebirala« časopis Porabje. Bila je častna članica Slovenskega kulturnega društva Avgust Pavel v Szombathelyu. V mlajših letih je obiskovala naše programe in je potovala z nami v Slovenijo. Njena želja je bila, da ji k pogrebu prinesemo belo vrtnico iz kreppapirja in naj se sliši vsaj ena slovenska beseda pri obredu. 6. novembra 2019 smo to njeno željo izpolnili, ko so jo pokopali v salezijanski cerkvi v Szombathelyu. Nesli smo ji – ob živih – tudi belo vrtnico iz kreppapirja. Pred pogrebom smo skupaj s člani dominikanskega društva molili rožni venec. Enega od očenašev smo člani slovenskega društva zmolili v porabščini. Slovenci ji bomo vedno ostali hvaležni in jo bomo ohranili v lepem spominu. Naj počiva v miru!

Marija Kozar

Tudi v Sakalovcih so ustanovili slovensko samoupravo

Na občinskih in narodnostnih volitvah so slovenski volivci v Sakalovcih izvoli tri člane slovenske samouprave. Ustanovna seja je potekala 4. oktobra, na njej so za predsednico izbrali Lillo Bugán. Na sliki s članoma slovenske samouprave Laci-jem Nemešem in Jožefom Illésem.

LRH

porabje.hu

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Hodniki brez rauž

Drugo leto od 22. januarja se spremeni zakon o požarni varnosti, potejn v blokaj na hodnikaj (po folašaj) nedo smeje biti niše rauže, omari, še tak to nej, če bi bili pri stejni.

Železnožupanijska civilna zaščita je prejšnjo srejšdo novinarsko konferenco držala pa tam so s tejmi nauvim predpisi seznanili novinare. Ranč dobroga reda, zato ka v Somboteli na ulici Rohonci je v ednom bloki na hodniki ranč tistoga ipa goro koš za smetke. Nikoma se nikanej zgaudio, dapa cejli blok je v dinej stau. Tau se je to zato zgaudio, ka nekaj je nej pazo pa cigareto je nej v pepelnik tapoklačo, liki go je v koš lüčo. Tašoga reda, če kaj gori, so za volo štrespa zavolo velkoga dina na hodniki rauže pa omare vsakšoma na pauti, kak lidam, steri vö iz stanovanj škejo vujdti, tak gasilcom, steri pridejo na pomauč. Od 22. januarja leta 2020 v blokaj vsi gasilni aparati morajo funkcionirati, pa od tauga tam živeči papir morajo meti, ka so je strokovnjaki prejkpoglednili. Ranč tak vala tau za stroje, steri skrbijo za prezračitev, vsakšo štrto leto je morajo servizirati. Dotejga mau je tak bilau, ka v podstrešni stanovanjaj pa stanovanjaj na štukaj (nadstropje) nej slobaudno bilau meti bombo za plin (gázpalack). Zdaj tau vala za cejlo zidino, še za klejt to. V več mejstaj (sploj v velki varašaj) hodnike dola majo zaprejte z rešetkastimi dveri pa k tej dveram vsakši, sto tam žive, klüč ma. Tau se zdaj to spremeni, več taši dver ne smeje biti, zavolo tauga, ka če je ogenj, te se lüstvo prestraši pa v velkoj sili v stanovanji pozabi klüč. Takše rešetke gasilce to ovirajo, ka bi prišli do požara.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Deset let je minilo od podpisa arbitražnega sporazuma

4. novembra 2009 sta Borut Pahor in Jadranka Kosor v Stockholmu podpisala arbitražni sporazum, s katerim sta se Slovenija in Hrvaška dogovorili za ustanovitev petčlanskega arbitražnega sodišča, ki bo dokončno in zavezujoče razsodilo o meji med državama. Hrvaška je po prisluškovalni aferi ocenila, da je proces nepovratno kompromitiran in je iz njega enostransko izstopila leta 2015. Pri tem je vztrajala tudi po odločitvi arbitražnega sodišča, da slovenske kršitve postopka z nedovoljenimi pogovori med slovensko agentko in arbitrom, Simono Drenik in Jernejem Sekolcem, niso bile tako hude, da ne bi moglo izdati končne razsodbe. Potem ko je konec junija 2017 sodišče razsodbo tudi izdalo, je Slovenija 30. decembra istega leta začela uresničevati arbitražno razsodbo, ki pa je Hrvaška ne priznava in se zavzema za nove dvostranske pogovore.

V Mariboru uničili dve letalski bombi iz druge svetovne vojne

Mariborčani so se po uspešnem uničenju dveh letalskih bomb iz druge svetovne vojne, ki so ju našli na dveh gradbiščih, lahko vrnili v običajno življenje. Potem ko so najprej onesposobili 250-kilogramsko bombo na gradbišču za mariborskim nakupovalnim središčem, jih je čez nekaj dni čakala 500-kilogramska bomba, ki so jo našli na gradbišču ob železniški progi v bližini glavne avtobusne postaje. Kot je povedal pirotehnik Sašo Turnšek, ki je bombo deaktiviral skupaj z Aljažem Lebanom, je bilo pri drugi bombi nekoliko bolj pestro, a se je na koncu z nekaj več truda in napora vendarle izteklo tako, kot so si zadali. Pri odstranjevanju obeh bomb je sodelovalo okoli 270 ljudi, med drugim gasilci, policisti, železničarji in predstavniki nekaterih občinskih služb. Velik zalogaj je bila tudi evakuacija stanovalcev, predvsem pri večji bombi, ko je moralo domove zapustiti okoli tisoč ljudi.

Dr. Etelka Korpič Horvat

IZ ČEPINEC NA SLOVENSKI PRAVNIŠKI VRH

Ne vem, kaj je lahko v poklicni karieri pravnik večje napredovanje in uspeh kot izvolitev za ustavnega sodnika. Postati pravosodni minister ali ministrica je lahko kratkotrajna politična funkcija, ustavni sodniki pa imajo izjemno zahtevno strokovno delo tudi zaradi pričakovanja pobudnikov za ustavno presojo. Prav zato traja mandat devet let in ni ponovljiv. Etelka Korpič Horvat je ravnokar zaključila mandat ustavne sodnice, pred tem pa je bila redna profesorica na mariborski Pravni fakulteti, aktivna tudi na drugih področjih. Nekaj časa je vodila tudi programski svet Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Kar ni presenečenje, saj je prijateljela z Vanekom Šiftarjem, profesorjem na mariborski Pravni fakulteti. In bila oziroma je še zdaj tesno povezana s Prekmurjem, Goričkim in rojstnim krajem Čepinci. Pa tudi z Ustanovo dr. Šiftarjevo fundacijo. Marjan Šiftar je prispevek v zborniku naslovljen Etelka in »Šiftarjevina«. Nekaj njegovih misli v nadaljevanju zapisa.

Etelka Korpič Horvat se je rodila v Čepincih na Goričkem. Gimnazijo je končala v Murski Soboti. Leta 1971 je diplomirala na Pravni fakulteti v Ljubljani, kjer je končala tudi magistrski študij in leta 1991 uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Vpliv zaposlovanja doma in v tujini na degradacijo pomurske regije*. Po diplomi se je zaposlila v ABC Pomurka (za tedanji čas sodobni in uspešni kmetijsko predelovalni družbi v Sloveniji in tudi Jugoslaviji) kjer je postala članica kolegija. Ta čas je opravila tudi pravniški državni izpit. Etelkina mama Marija je bila Porabska Slovenka.

Od leta 1994 do nastopa funkcije ustavne sodnice je na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru predavala delovno pravo. Na fakulteti je bila tudi predstojnica inštituta za delovna razmerja in socialno varnost ter nosilka in predavateljica več predmetov magistrskega študija.

Zavedam se, da sem naštel nekaj »suhoparnih podatkov«. Toda, če želim predstaviti nekatere njene aktivnosti, daleč od tega da vse in vsa področja, drugače pač ne gre. Ali kakor ugotavlja urednica zbornika *Teorija in praksa, pravo in življenje* – Liber ami-

cum – Etelka Korpič Horvat, Darja Šenčur Peček: »Marsičesa pa iz uradne biografije ni mogoče razbrati. Predvsem tega, kakšna je bila njena pot do teh

Etelka Korpič Horvat, pravnica, ki je iz Čepincev prišla na slovenski pravniški vrh s tem, ko je postala ustavna sodnica Republike Slovenije

uspehov, kakšen pečat je pustila v vsakem okolju, v katerem je delovala in s kakšno energijo

nava se že dolgo, že desetletja naju povezujejo življenjske in delovne, prijateljske in službene poti ter vezi. Sodelovala in prijateljela sta že najina oče-

ta, ki sta pogosto razpravljala o takratnih aktualnih vprašanjih razvoja sveta ob Muri ali o drobnih vsakodnevnih življenjskih zadevah. Predstavljala sta vez tudi med nama.« Marjan Šiftar je obudil spomine na študijska leta na ljubljanski Pravni fakulteti. Še zlasti sta bila povezana njuna očeta. Etelka Korpič Horvat je sodelovala tako z Vanekom Šiftarjem kot vrsto let tudi z akademikom Antonom

Vratušo, kar Marjan Šiftar posebej izpostavlja. Kajti skupaj so sodelovali tako pri nastajanju

Etelka je bila govornica tudi na veličastni proslavi stoletnice Antona Vratuše v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Z Etelko sva se spoznala dokaj pozno, še najbolj pa, ko je nekaj časa vodila Programski svet Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. O njenem pravnem delu sva se pogovarjala še najmanj, kar ni presenetljivo ob dejstvu, da o pravu nisem imel in nimam v konkretnem pojmu. Zato pa sva se več pogovarjala tako o naši ustanovi, o Vaneku Šiftarju, ki ga je izjemno spoštovala in cenila, in še zlasti o Goričkem, o obmejnih krajih, v katere je zaljubljena, in ki jim je želela razvojno pomagati kot predsednica turistične zadruge *Žitek, Čepinci*. Prepričan sem, da je imela ob tem v mislih očeta Kolomana, tudi predsednika Občine Petrovci – Šalovci s sedežem v Gornjih Petrovcih, in zveznega poslanca. V tistih povojnih letih si je prizadeval za razvoj Čepincev in Goričkega, po njegovi zaslugi so predvsem s prostovoljnimi delom zgradili prvi Zadrugi dom na Goričkem, ki je zdaj vaški dom in po katerega zaslugi sem, gorički kmečki *pojbič* prvič videl film, kar je bilo zame nekaj nepojemljivega in neoprijemljivega. Seveda smešno za srednjo in mlado generacijo, (pa naj se smeje, komur je drago) za nas, ki smo živeli na vasi, si svetili s petrolejkami, je bil ogled filma, še zdaj se spominam naslova, (mehiška ljubzenska zgodba iz leta 1950 En dan življenja s prijetno glasbeno spremljavo), zame pravi čudež. Mogoče manj resno: takrat predsedniki občin niso imeli ne svojih ne službenih avtomobilov. Ko je gospod Koloman Korpič vžgal svoj moped, smo v Peskovcih vedeli, da se pelje predsednik po prašni cesti v Petrovce.

Večkrat sva se z Etelko pogovarjala o navezanosti na Goričko. Tedaj mi je dala besedo, da me obišče v Peskovcih, ko se bo peljala v Čepince. »Ker ne živim stalno na domačiji staršev, ko vidiš s ceste, ko je na dvorišču parkiran avtomobil, se pripelji na obisk. Posedeli bomo na dvorišču in poklepetali.« Doslej ji to ni uspelo, morda ji bo zdaj, ko bo imela nekaj več, prepričan pa sem, da ne preveč časa.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Ob življenjskem jubileju Etelke Korpič Horvat je pri Univerzitetni založbi Univerze Maribor izšel obsežen zbornik Teorija in praksa, pravo in življenje Liber amicorum Etelka Korpič Horvat.

se je in se še loteva vseh izzivov. Vse to vemo le tisti, ki smo imeli srečo, da smo Etelko поблиžje spoznali, smo (bili) njeni sodelavci in smo njeni prijatelji«. Marjan Šiftar v zborniku: »Poz-

vrta spominov in tovarštva kot Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Seveda pa tudi o številnih strokovnih vprašanjih, o katerih so imeli vrhunski strokovnjaki kaj povedati.

Od gda so mravle plantave

Gnauk je bila edna sploy žmetna zima. Drejve so paukale zavolo mraza ino pod nogami je tak škrpitalo, kak liki bi ojdli po zdroblenoj glažojni. Si-raute stvarine so mogle dosta trpeti.

Za vesjav je biu eden lejs, v šterom so flajsne mravle napravile eden veuki mravlinjek, ka aj bi v zimi na toplom bilé. Eden zranek je do toga mravlinjeka priplezdo gejš, cejli razmraženi pa slab. Gda je zagledno veuki mravlinjek, je brodo, ka majo mravle topeu dom ino se odlaučo, ka je prosi za strejo. Dugo je premišlavo, te pa je na raji pokloncko na dveri.

»Što je gé?« se je od znautra zgloso drauven mravlin glas.

»Ge sem gé, gejš,« je dau valas, »prosim vas, dobre mravle, vzemite me pod strejo. Vanej je takši mraz, ka morem mrejeti, če me tazaženéte.«

»Preveč veuki si za naš dom,« ma je pravla mravla, »zvün toga pa si cejli pikasti. Vse nas leko s svojimi iglami pomoriš. S toga nika nede.«

»Lepau vas prosim, vzemite me pod strejo. Nemo vam nevolu delo. Lepau se stisnem v kaut pod peč pa ostanem čistak na méri.«

»Sama ne smejm nika dopüstiti,« je dala valas vratarica. »Pitala mo drüge, če do s tejm zadovolne.« Po tej rečaj so se dveri mravlinjeka zaprle.

Za en malo se je pá prikazala mravla vratarica ino naznani-la gejši, ka ga spistijo. Što bi biu bole veseli od toga, kak liki gejš sam! Zadovoljen je stau-po v mravlinjek ino se stisno pod peč. Komaj pa so se dveri za njim zaprle, je že pá nekak na dveraj kloncko.

»Što pa nas že pá ne njá na méri?« je pravla mravla.

»Ge, lasica, vas lepau prosim streje. Vanej je mraz, ka mi paukajo čonte, ovak pa so mi eške pisauvge za petami.«

»Žau, ne moremo te nutspistiti. Mamo že gejša.«

»Lepau vas prosim, dobre

mravle, vzemite me. Njuma nemo nevolu delala. Pod peč si ležem ino sploy mérna ostanem.«

»Pitala mo drüge,« je pá dala valas mravla ino zaprla dveri.

Za en malo je prišla mravla z mravlinjeka ino pravla lasici, ka leko nutstaupi. Lasica je čütila, ka so gi pisauvge že blüzi, zatok je brž v mravlinjek skaučila ino si legla pod peč. Za en malo so pá klonckali na dveraj. Biu je škürec.

»Gnes pa nas ne njajo na méri!« se je čemerila vratarica.

»Što je že pá vanej?«

»Ge, škürec, vas lepau prosim streje, sestre mravle. Grdi krt mi je podro dom ino nemam kama titi v tom graubom mrazi,« gi je pravo škürec.

»Njuga ne moremo več spistiti, mamo že gejša pa lasico,« ma je čemerno valas dala mravla.

»Smilujte se mi, vzemite me, sestre mravle. Mali sem ino nikoma nemo nevolu delo. Zvün toga vam leko malo igram tö.«

Mravla pa se je nej njala. Dugo-dugo je proso škürec, te pa je donk na toplo prišo. Gda je nut v mravlinjek stau-po, je skočo na stolico pri peči. Gda si je drvéne nogé malo segreu, je začno veselo igrati. Mravle so se čüdivale lejpoj igrati, volau pa je dobila lasica tö.

Brž je skaučila spod peči ino začnila plesati. Med plesom si je strüžila rép na gejši ino čemerno nagučala mravle, aj ga po svejti tazaženéjo. Gejši

je nika nej pomagalo. Gda je nej sto sam vö z mravlinjeka titi, so ga primlile mravle pa lasica ino ga ličile vö na brejg pred mravlinjekom.

»Vala Baugi, ka smo se rejšile

toga igličara!« je bila vesela lasica.

»Zdaj me pa poslüšajte, mravle!« je dale gučala. »Smo na toplom, goslara tö mamo, šikalo bi se gostüvanje napraviti.«

»Kak pa škëš v zimi gostüvanje napraviti? Vej pa komaj mamo strošek za vsikši den,« so se prauti postavljale mravle.

»Nika se ne bojte, aj bau tau moja skrb! Napraviti škém gostüvanje za vas. Es čüjte! Gda sem si üšla včera večer

iskat na grad edno küro za večerdjo, sem čüla vertinjo, kak je pravla lapici: 'Micka, ka sve si spekle gnes za zranjsko gostüvanje, spakivajve v špajz. Vej pa niške nede vödo za tau!'

Ge sem si pa brodila: 'Vam že pokažem, ali što vej za tau ali nej!'. Počakala sem, ka so na gradi dojvogasnili posvejte, te sem pa üšla poglednit v špajz, ka dobroga sta spekli. Tau pa je rejsan nika bilau! Eške gnes mi sline tečéjo! Vsefelé poka-raj, pečenje, kireče mesau, v kotej pa puna bečka najbaukšoga vina. Za večerdjo sem si vzela samo edno pečeno puro.

Vse tau vam zdaj leko prinesém, če želejte. Leko dobim vse, vej je pa okno oprejto ino je Sultan pred ednim kednom zgino. Nalečite mi žakeu ino večer dém na grad!«

Mravle so brž nalekle žakeu ino se radüvale gostüvanji. Večer je lasica z žaklom odišla na grad. S pazkov je skaučila skauz okno ino žakeu oprvim napunila s pokarajom. Te je skaučila skauz okno ino vse nesla v mravlinjek. Tau se je ponavljalo tačas, ka je vse vö-znosila, ka je bilau v špajzi. Gda je od slejdnjim odišla, je eške brž zgrizla edno čonto pa go njala na okni.

Mravle so se nej mogle zavolé čüdivati dobautam ino so nej znale, gde aj začnejo gejš. Zmejs se pa je žalostno zgloso škürec: »Na mé si pa čistak pozabila. Cejli den že igram ino moja gutanja je kak liki edna vöposenjena goba. Zakoj si nej prinesla vino, o šterom si prva gučala?«

»Mate kakše glaže?« je pitala lasica mravle. »Dém iskat eške vino, na šteroga sem v sili sploy pozabila.«

Mravle so brž prinesle glaže, lasica pa je je v žakeu djala ino se odpravila na grad po vino. Gda se je povrnaula z vinom, so se začnili veseliti. Mravle so se tak nagejle pa napile, ka so se začnile z lasicov sükati po srteli. Lasica pa je preveč veuka bila za mravle pa en malo pažlava tö, zatok jim je vsikdar na nogé stapala. Tak so njine nogé vse krive gratale. Pa od tistoga mau so vse mravle malo plantave.

Na domanjjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: -mkm-

radiomonoster.hu

... DO
MADŽARSKE

Péter Polt spet generalni državni tožilec

Madžarski parlament je s 134 glasovi za in 27 glasovi proti ponovno izvolil za generalnega državnega tožilca Pétra Polta. Njegov mandat bo trajal devet let. Péter Polt je habilirani univerzitetni profesor, ekspert kazenskega prava, ki je že tretjič postal generalni državni tožilec. Prvič ga je za generalnega državnega tožilca predlagal predsednik države Árpád Göncz, takrat je funkcijo opravljal šest let, od leta 2000 do 2006. Prvi devetletni mandat je začel leta 2010, le-ta mu bo potekel letos decembra. Predsednik države János Áder je 18. oktobra seznanil predsednika parlamenta, da bo za generalnega državnega tožilca ponovno predlagal Pétra Polta. Vladne stranke so pozdravile njegovo odločitev, saj so prepričane, da je dobro opravljal svoje delo, saj je dokazal, da dosledno in strogo uveljavlja kazensko pravo, pokazatelj učinkovitosti madžarskega državnega tožilstva so med najboljšimi v Evropi.

V mestu Győr bodo predčasne županske volitve

Mesto Győr je bilo do zdaj najbolj znano po dveh stvarih, po tovarni Audi in po ženski rokometni ekipi. Od občinskih volitev (13. oktobra) se v zvezi s tem velikim mestom največ govori o njegovem dosedanem županu Zsoltu Borkaiju, ki so ga volivci - kljub njegovemu seksualnemu škandalu - ponovno izvolili za župana. Njegova stranka FIDESZ je uvidela, da ji je naredil medvedjo uslugo, zato so mu predlagali, naj jo zapusti, kar je tudi naredil. Prejšnji teden po ustanovni seji skupščine mestne občine Győr se je odpovedal tudi županovanju, saj je izgubil verodostojnost. V mestu se bodo razpisale predčasne županske volitve, za katere naj bi vladna stranka FIDESZ izbirala med tremi kandidati. Prvi je predsednik županijske skupščine županije Győr-Moson-Sopron, drugi strankin kandidat je sedanji podžupan in predsednik pomladka (Fidelitás) v tej županiji, po nekaterih virih naj bi bila v igri tudi nekdanja rokometašica, vratarica madžarske reprezentance Katalin Pálinger.

MALI GA JE NEJ SPOZNO

Montiska Irinka, po možej Svetec, v Števanovci žive, dapa v Sakalovci je gorrasla, tam, kak je tisti par ramov bilau v gauštja med dvōma vasicama. Od tistec je vse daleč bilau, kak šaula pa cerkev tak bauta. Nej zaman, ka so sledkar v Števanovci paulek pri poštiji zidali, gde je vse paulek bilau, vej pa svoje kilometre so že v mladi lejtaj dolazopodli.

- *Irinka, kak si nazaj mislite na tista lejta, gda ste še doma bili pri materi, daleč kraj od vasi pa od lüstva?*

»Dobro je bilau, samo vse je daleč bilau od tistec, če si prauto Števanovcom ūšo ali prauto Sakalovcom. Ranč tak je voda tū dalač bila pa nej bilau elektrike tō nej. Gda smo k meši šli, te smo prvīn dva velka brga mogli zopodti, v zimi je bilau najbola težko, gda je velki snejg zapadno.«

- *Gda ste šli v Števanovce pa gda ste šli v Sakalovce?*

»V bauto, v šaulo, na pošto pa k meši smo v Števanovce odli, dapa v Sakalovce smo odli na kancalajo (urad, občino), zato ka ta smo se držali, tisti tau, gde je naš ram stau pa grūnt, je že v Sakalovci bijo.«

- *Vas je doma kelko mlajšov bilau?*

»Deset nas je bilau, šest sestere pa štirge bratje, zdaj nas je že samo sedem.«

- *Tau je dobro bilau, zato ka tak ste tak na sama bili tam v gauštja, etak ste se te mlaj-*

ši leko špilali.

»Mi, ka smo vekši bili, mi smo male mlajše mogli skrb meti, pri nas je tak rejdko bilau, ka bi se cejli den leko špilali, zato ka pri nas je sir trbelo nika

Montiska Irinka v mladi lejtaj

delati. Gnauk so te po vodau poslali, gnauk v bauto, gnauk tau delaj, te tisto delaj, tak ka

Mati s sestro Ildiko

rejdko smo bili fraj.«

- *Iz tisti časov nejmate kejpov, gda ste mali bili, kak tau?*

»Te so nej dosta kejpov delali, edni so doma pri materi ostali, drūgi, tisti par, ka sem ji mejla, so nikam taminauli.«

- *Gda ste se oženili, te ste v Števanovce prišli?*

»Sprvoga sem pri Zavicini v

arandi bila, sledkar, gda smo ram zozidali, te smo sé prišli.«

- *Tū pri poštiji je zato baukše bilau kak tam v gauštji, nej?*

»Sploj dobro je bilau, samo dosta sem odla še potistim nazaj k materi, pa tau pejški, zato ka ovak si nej mogo do njé. Sledkar smo se že leko s biciklinom tū pelali en tau, sledkar več pa nej, zato ka so traktordje vse vkūpvdarili paut.«

- *Je eden stari kejp, gde se več lüstva vidi, ka je tam bilau?*

»Tau je doma pri materi bilau, ne vejm zaka, dapa tam je mladina foci (nogomet) špilala na ledini. Ranč te je prišla naša družina domau s Pešta, pa z Varaša pa smo tū tam vanej sejdlī pa parpovejdali, vejn že kmica bila, gda smo domau šli.«

- *Sto je na tom kejpī z vašo materdjev?*

»Tau je moja sestra, Ildi, doma vanej pred ramom stojita z mamov.«

- *Gda ste se oženili pa ram gorazozidali, potistim so vaš mauž v Sirijo odišli?*

»Te je že ram stau, pa vsi tri mlajši so se narodili, gda je mauž v Sirijo odišo. On je tam delo, gde so v zemlau vrtali, tak so vodau pa sau iskali v Siriji. Prvo paut je paurūgo leto bejo vanej, juliuša leta 1974 je taodišo pa je drūgo leto na božič domau prejšo. Mali mlajši so ga že sploj fejest domau čakali, mali Imi je paurūgo leto star bejo, gda je odišo pa tri, gda je domau prišo, tak ka očo ranč nej spozno. Dapa sledkar je že velko veseldje bilau, vsi trdjé so se na njega sipali.«

- *Barvo so gvūšno meli, zato ka je tam sploj fejest vraučé.*

»Tau bi nej prajla, ka bi tak fejest dolazgoro, bola je nevau-ni grato. Delati je dosta trbelo, djesti je pa nej bilau, tisto djesti, ka je v Siriji bilau, tisto je nej zanga bilau, tak ka vse so si sami mogli kūjati. Fejest smo radi bili, gda je domau prišo, dapa osemdesetpetoga

leta je znauva odišo, te pa v Algerijo.«

- *Gvūšno so dosta pripovejdali od tauga, kak je bilau tam, ka so vidli, kak so tam živeli, nej?*

»Dosta pa dosta, najbola od tauga, kak so tam žene bile,

Veseli pajdaši.

- V gledališki skupini še gnesden špilam, tak si dosta-krat zmišlavam, ka bi tak mogla njati, zato ka sem že stara za tau. Pa če bi še tau nej dojšlo, te še v crkvenom zbori tō popejvam, dapa ka aj delam,

Mauž Pišti je delo v Siriji pa v Ageriji tō

tam je niške nej smo nanjé pogledniti, zato ka na tau so tam njigvi moški fejest aklavi bili. Našim so se fejest smilile,

rada tau delam, dočas ka mo zdravdje mejla pa ladala, mo odla.«

- *Več taši kejpov je, gde ste na prauški dolavzeti, gde vse ste odli?*

»V dosta mejstaj sem odla, gnauk sé, gnauk ta demo, na ednom kejpī, ka je pred nama, smo paulak Pešte, v Mariaremeti bili. Na drūgom kejpī, gde smo dolavzeti, smo pa v Medjugorji bili. Dja ne vejm, kak je tau, dočas ka je človek delat odo, bola vse čas emo sé pa ta odti, pa ranč tak

Na prauški v Medjugorji

zato ka so sploj daleč po vodau odle, z rokav, s kosicov so že, moški so pa samo zapovejdali njim.«

- *Gda so mauš domau prišli, potistim ste vi v židanoj fabriki delali, proti konca, še pred penzījov ste pa začnili spejvati pri ljudski pevka, sledkar pa ste še začnili špilati v gledališki skupini v*

je vse tazgotovo doma, kak zdaj, gda je vsigdar doma. Človek, gda je že v penziji, ranč tak vsigdar dé pa dela, pa itak nikdar ne pride do konca. Ne vejm, kak je tau, vejn zato, ka smo stari pa mūdni gratali. (Kejp na 1. strani: Velka držina - gda so eške domau odli v rojstno ižo.)

Karči Holec

»Kak če bi v cejlom dühovniškom življenji vküper bila«

V cerkvi Marije Vnebovzete v Monoštri smo po dugšom poletnom počivanji v nedelo, 29. septembra, pa leko očistili svojo dōjšo, smo leko vküper molili pa spejvali svete pesmi v svojoj slovenskoj maternoj rejči. Gvūšno nam je že fejs falila slovenska meša, ka smo v lejpom števeli prišli vküper in tau zvōjn Slovincov več domanji vogrski vernikov tū. Med slovenskimi verniki je dosta tašni, steri vejn nikdar ne njajo vō slovensko mešo, kak povejmo Ana Pénzes iz Varaša.

- Anuška, ka znamenūje zatē slovenska meša, si kaj ovak dūšno?

»Ja, mi Slovenci trno žmetno čakamo, aj se začne geseni znauva naša slovenska meša, tau v leti nemamo, ka té vseposedik malo počivanje mamō. Tašna lejpa meša je bila gnes, nas je dosta bilau, zvūn nas je vogrski lūdi tū dosta bilau, puna cerkev je bila. Tak, ka smo rejsan zdaj v dūši malo krepši gratali. Pa naš gospaud dekan Imre Bodorkós so tō pomagali mešūvati našomi slovenskomi gospaudi msgr. Franci Režonji. Lejpa predga je bila.«

- Anuška, kak ceniš tau, kak so naš domanji gospaud, dekan Imre Bodorkós, vse nas vernike lepau pozdravili pa so obečali, gda leko, do furt z nami pa do se trūdili tadale včiti slovenski gezik?

»Mi smo naprej pred cerkvijo čakali mešo pa gnauk samo vidimo, ka naš gospaud tō dejo. Lepau so se nam smedjali, mi smo pa radi bili, ka so zdaj nas tak prštimali, ka so k naši slovenski meši uni tō prišli. Ta je bila prva slovenska meša, ka so uni pri nas. Tau je edno velko delo gé, ka sto so prvin gospaud bili, so en parkrat tō prišli, depa nej s tašim veseldjom, kak so

uni zdaj nas gora prijali. Tau je velko delo gé, gda dva dühovnika vküp prideta, eden slovenski, eden vogrski, kak bi njiva v cejlom dühovniškom življenji vküper bila, tak sta se sreča-

Anuška Pénzes je med tistimi vōrniki v Monoštri, steri vsigdar ojdijo k slovenski meši

la pred oltarom. Tau je tak veselo pa lejpo bilau, ka sta njiva tak vküper mešūvala, naš gospaud so tō pričščavali.«

- Pred mešov smo nika nauvo čūli. Naš varaški gospaud so vōoznanili, ka té ofer, ka pri slovenskoj meši vküp pride, de po tejm furt dar slovenskomi mešniki.

»Tau je vsikšomi bilau nauvo, ka so pravli gospaud Bodorkós, ka té ofer tadamo slovenskomi gospaudi. Uni svoj zadvečerek za nas aldūvajo pa od daleč pridejo, paut tō košta. Ge sam trno rada bila pa sam vpamet vzela, ka malo več bilau s papere penaz, liki prva.«

- Kak daleč odijo k nam gospaud Režonja, smo si leko pogednili, gda so vodili našo prauško na sv. Juraj na Bregu na Rovačkom.

»Velko veseldje je tau nam, ka uni tak daleč sé pridejo, več so nej mladi, vej so nam pa pravli, ka do za dve leta zlato mešo meli. Nej málo delo gé. Pa tak veseli smo bili, ka smo ji leko s seov pelali na našo prauško. Uni so mešūvali pri slovenskoj

meši, potistim smo pa poslūšali rovačko mešo, tam smo pa od nauvoga mešnika blagoslov dobili.«

- Kak si bila zadovolna s prauškov?

»Tau tō dobro, ka smo meli

goste z Rogašovec, ka po pravici prauška je té prava gé, če vsefele lidgé dejo pa té tam se srečajo, vküper molijo pa vküper svetijo.

Gospauda Franc Režonja pa Imre Bodorkós vküper pri oltari pri slovenski meši

Gospaud so nas pelali v Čakovec, gde smo zvūn dve cerkvi eške en veuki muzej tō leko spoznali. Vej pa prauška je nej samo za molitev, za pesmi pa za meše volo. Če gé odimo pa tašno geste, ka smo eške nej vidli, tisto dobro pogledniti, ka tau pá taši veuki spomin gé, ka na veke v nas ostane, tau niške ne more vkraj vzēti. Tau je tō dobro bilau, ka so nam gospaud pomagali bola razmeti rovačko rejč v muzeji pa po cerkvaj tō.«

- Anuška ti si vōrna ženska.

»Ge samo Bogej se vūjpam. Nas so naši stariške na tau včili, ka v Boga trbej vōrvati. Pa mi smo furt mogli k meši titi. Gda je komunizmu biu, té nej slobaudno bilau titi, dapa mi smo té tō odli. Ge sam s toga dosta nevole mejla. Meni so pravli v kancalaji parta (partije), ali meša ali v kancalaji delati. Pa so meni moj oče tak pravli: „Ti boš odla k meši, krūj pa vodau mo furt meli“. Té, gda smo že tū v Varaši bili, se mi že sin naraudo, té eške tak malo lūdi odlo k meši, ka so se nej pokisili. Ge sam eške s kaulicami nut povito dejte pelala v cerkev, sam ga na stolico djala, ka té teuko mesta bilau. Nej se perbūdo, gesti daubo prva, na toplom je biu pa je tak ta spau. Tak, ka té teuko mesta bilau.«

vse pomagala. Ge zatok pečem pa küjam, ka njim kaj nalečūjvam. Vsikši svoje kaštūle dobi, pa té ta nesējo. Gnes sam eške tak gé, ka sam zdrava, leko pa naglo kaj pride. Pa ge sam rada gé, če mam koga, koma leko dam. Dosta lūstva je, gde se mladi razpitajo pa te že stari stariške nika ne držijo z mlajši vküper. Tau nej lejpo delo gé. Zatok ka mlajši nika so nej krivi gé, če si stariške tak zvolijo, tau je njino delo gé, liki mlajši tau nika ne smejo čütiti.«

- Pri tejm, ka se tak lepau porazmejte vsi pa ste radi vküper, gvūšno ti maš največ zaslug.

»Tau je od njij pa od mene tō pijtanje. Tau človik mora nutrik videti, ka je za mlajše dobro. Mi zdaj, gda je prva vnukica, Panna konfirmacija mejla, ka je una po materi evangeličanka pa mejla valetō (ballagas), cejla familija je baudvakrat v restavraciji vküper bila. Pa če drūgiva vnūka mata kaj, je ranč tak. Tau je tak po pravom gé, če človik drūgoga poštüje, té leko čaka, ka un tō poštenjē dobi pa lūbezen.«

Anuška, té ti moraš velko poštenjē pa lūbezen dobijti od vsej tvoji.

»Dobim tō pa brodim, ka tadale tō dobim. Steri se v tašo familijo narodi, gdé geste lūbezen, tisti tau v cejlom življenji tak pela. Nas je sedem bilau z materdjov pa očom vred. Pri nas je veuki sto furt pun biu, gda smo za sto sédli, pa tam niške se nej kuriu pa krejgo. Tam je furt eden drugoga pomago. Tau eden na drugoga ne mora prisiliti, tau mora samau od sebe, od srca priditi, če eden drugoga tak leko poštvle pa lūbi.«

Klara Fodor
sliki: Ferenc Sütő,
Klara Fodor

Zgodbe vogerszkoga králesztva - 10.

DVAKRAT ŠTIRIDESET LEJT JE CVELA ANŽUVINSKA LELIJA

Za *Andrašom III.* je kraleska žlata žalüvala kak za »slejd-njov zlatov vejkov držine Árpáda«. Pojbinski mlajšov je rejsan nej bilau, za vogrski tronuš pa se je včasik zglasila deklinska rodbina s cejle Evrope. S pomočjauv pápe pa niš-

grskom vökopali skoro polonje, od srebra pa dobro frtau. Karol je dau kovati zlate penenze z imenom »forint« pa srebrne »dénare«, šteri so držali svojo vrejdnost. V njegovom cajti so našli vnaugo soli v krajini Máramaros (na Erdeljskom),

Vözmišleni portret Karola Roberta na stari 200 forintaj

terni madžarski dühovnikov ino velikašov je končno *Karol I.* z roda Anžuvincov (Anjou) z Napolja pa Sicilije krau grato, šteroga Karol Robert tö zovémo.

Nauvi krau je mogo oprvim z »malimi krali«, najbolje z *Máténom Csákom* na zahodnom tali rosaga dojräcunati. Gda je vse barone dojoblado, je Karol pá največ grüntov v rosagi emo. Živo je na gradi pa v palači vu Visegrádi ino vpelo nauvi sistem kralüvanja, vseposedik je svoje lidi postavlo. Od *Bele III.* mau je nej bilau tak krepkoga krala, eške državne djilejše je nej vküpza-zauvo. Karol je zvün svojoga kraleskoga tanača nikoga nej poslúšo.

Politična mauč je pripelala do gospodarske konsolidacije. Kufer pa srebro so že prva dosta vökopali, Karol pa je opro rudnik zlata (aranybánya) v Körmöcbányi (na gnešnjom Slovačkom), šteri je grato center vogrskoga rudarstva. Od cejloga zlata v Evropi so na Vo-

s šterim monopolom je krau trnok dosta zaslužo.

S tihinski rosagov so na Vogrsko zvekšoga luksuzno blago nutpelali, vö so pa odavali sau, vino, konje ino govedo. Vse so pelali s kaulami, v etom cajti so v vesnici Kocs (v županiji Komárom) gornajšli prve »kočüje«. S temi so se leko foringaši pelali 20-30 kilomejterov na den, eden dober gezdec pa je leko napravo več kak stau kilomejterov tö. Po vodaj so se pelali s čanaklinami z ednoga stebila.

Ta stabilnost pa bogastvo sta bila potrebna za vinešnje politiko Karola. Od srbskoga rosaga je prejkvzeu varaša Beograd pa Golubac na Donavi, bosanski ban ga je pripozno za prejdnjoga. Oprejto je držo paut na Jadransko maurdje na Rovačkom, tau se pa ma je nej prišikalo v romanarskoj Vlaškoj (Havasalföld).

Zavolo varnosti se je Karol dosta padašivo s Polakami, pa jim je sodačko pomauč tö ponüdo. Za ženo je vzeu čér polskoga

krala *Vladislava I.*, od šteroga sin *Kazimir III. (Veliki)* je svoj tronuš obečo madžarskoma krali pa njegovim sinam, če bi un nej emo mlajšov. Krau Karol je isko partnerstvo s češkim kralom *Janošom Luksemburškim* tö, prejdnji tej trej rosagov so leta 1335 za dva-tri kedne vküpseli v Visegrádi. (Ta srečanja so gorobnavili leta 1991.)

Najstarejši sin Karola Roberta je biu *Lajoš I. (Veliki)*, v 40 lejtaj njegovoga kralüvanja komaj najdemo dvej-tri mérna lejta. Šestnajsetkrat je vdaro na tihinsko, vsikdar pa se je med svojimi sodakami bojüvo, vej je pa njegva pelda biu »viteški krau« *sveti Ladislav*. V njegovj sodačiji smo oprvim najšli najemnike (zsoldosok), un pa je na Vogrskom prvič nüco štüke tö. Lajoš je največ do-

segno na Balkani: držo je Bosnijo, oblado je srbske, romanarske ino bolgarske kranjine, depa nazaj je vzeu Dalmacijo tö - tak je njegovj rosag grato »gospodar na maurdji«. Dosta se je trüdo, ka bi - kak svojo pravično erbo - prejkvzeu Napoljsko kraljestvo na djugi Italije tö, zavolo veuke daljine pa se ma je tau nej posrečilo.

Polski krau Kazimir je rejsan brezi mlajšov mräu, zatok je njegvo krono včasik Lajoš daubo. Njegvo kraljestvo je tak segnilo od Jadrana do Mazovije ino od Požonja do Lemberga. Tau pa je nej istina, ka so po madžarski šaulaj pred drugov svetovnov bojnov včili: vogrski rosag je nikdar nej cejlak do Baltskoga pa Črnoga maurdja segno, tak so grajnce kraljestva nikdar nej »tri maurdja prala«. Donk je bila Vogrska eden najkrepši rosagov v Evropi. Na zahodnom tali kontinenta je morila küga, štera je v naše krajine nej prejkprišla. Do konca 14. stoletja se je numera evropskoga lüstva s 74 na 52 miljaunov zmenjšala, na Vogrskom pa je v tisti slejndji

stau lejtaj za en milijaun več lüdi gratalo.

Če rejsan se je Lajoš dosta na tihinskom zdržavo, je biu med njegovim kralüvanjom réd ino mér v rosagi. Leta 1351 je vküppauzvo državni djilejš, na šterom je potrdó skoro vsa rendelüvanja »Zlate bule« z leta 1222. Od tistoga mau so bili nemešnjaki praktično eden stan (rend), šteri je svoje grünte nej smo odati ali podariti. Če je plemenita rodbina

Krau Lajoš I. Veliki je ranč tak dau kovati »zlate forinte«

vömrta, so njeni grünti nazaj na krala prišli (ósiség). Nemešnjakom je eške itak nej trbölo porce plačüvati, mujs so pa mogli v sodačijo.

Zakon z leta 1351 je dosta vse naprejspiso tlačanom (jobbágyok) tö. Za svojoga zemliškoga gospauda so mogli mujs plačüvati »devetino« (devéto desetino) svojoga pauva, depa kama koli so se leko spakivali. V tom cajti se je oprvin oprav-lalo šenki delo »tlaka« (robot), če pa je zemliški gospaud ednoga gaunara na svojoj zem-lej zgrabo, ga je leko vmorü tö (pallosjog).

Po tom zakoni je lidam po varašaj, šteri so stenau meli, nej trbölo »devetino« plačüvati, takši mejst je bilau v rosagi 30-35. Po tej varašaj so se majstri združevali v ceje, v šteraj je bilau največ sabaulski, kovački pa zidarski majstrov. Zvün toga je bilau v kraljestvi dosta trgov (mezőváros) tö, kauli šteri so se nej stené zdigavale, liki njive ležale. Njino lüstvo je bilau paversko, slišalo je pod zemliškoga gospauda.

Krau Lajoš je dosta aldüvo za

kulturo tö. V njegovom cajti je vöprišla tzv. »Képes Krónika«, štera je svojo imé po 147 čüdivitni farbasti miniatu-raj dobila. Na tej drauvni kejpaj vidimo vsikšoga v gvanti s 14. stoletja, tak leko na pamet vzememo, ka so ništerni madžarski velikaši eške itak dugi »kaftan« nosili.

Leta 1367 je v Pécsi svoje dveri oprla prva univerza (egyetem) na Vogrskom, de je pa samo en par desetletij delüvala. V La-

joša cajti so začnili zidati veuke cerkve v Košicaj (gnes Slovačka) ino v Brašovi pa Kolozsvári (Erdeljsko), štere so prve pelde gotске arhitekture pri nas. Pri zidanji gradov so že bole gledali na tau, aj dvorec (kastély) bole komaut pa reprezentativen baude - zdignili so palače v Visegrádi, Budi pa Diósgyöri.

Lajoš je biu goreči vörnük, tau ga je navčila polska mati - vküper sta stvaurila dosta klauštrov. V cajti toga krala so začnili cvesti pavlinci (pálosok), šteri so molili, šteli, premišlávali ino delali. Z Vogrskoga so prišli na Polsko tö, eške gnes je njini center v Czestochowi.

Polaki brodijo, ka je njino kraljestvo zavolo Lajoša zgübito mauč ino kisnej na nikoj prišlo - nemajo ga za dobroga krala. Zavolo veličine Vogrskoga kraljestva, preveuke moči voditela, znautrašnje stabilnosti ino kulturnoga cvetenja rosaga pa je madžarski narod Lajoši dau ime »Veliki« - tau pa samo nje-mi od vsej vogrski kralov.

-dm-

PETEK, 15.11.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.50 TV-izložba, 16.25 Čist zares: Modna kreacija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.15 Puja Pepa: Juretov prijatelj, risanka, 18.25 Na lepše, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz: 28. oddaja, 20.55 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Salvador, britanski film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Napovedujemo

PETEK, 15.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 Alpe-Donava-Jadran, 11.00 Dobro jutro, 13.50 Dober dan, 15.00 Priluhnimu tišini: Zdrav duh v zdravem telesu, 15.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.05 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.50 Sen znala jes, koncert Rudija Bučarja, 18.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 18.55 Čist zares: Modna kreacija, 19.25 Videotrak, 20.00 Umor na otoku, španska nadaljevanka, 21.05 Volčji totem, francosko-kitajski film, 23.10 Televizijski klub, 0.00 Zadnja beseda!, 0.45 Videotrak, 1.20 Info kanal

SOBOTA, 16.11.2019, I. spored TVS

6.05 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.25 Osvežilna fronta: Obremenitev telesa, oddaja za mladostnike, 10.55 Ugriznimo znanost: Zakaj nas boli?, oddaja o znanosti, 11.20 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.05 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 16.00 Nova dvajseta (II.): Skupinski portret, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Predrzní gepardi, risanka, 18.50 Mandi: Glasbena skupina, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz: 29. oddaja, 20.55 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.25 MamaOčeSin, britanska nadaljevanka, 22.25 Poročila, Šport, Vreme, 22.50 Nikoli zares tukaj, koprodukcijski film, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SOBOTA, 16.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci: Slavko Gorenšek, 11.00 Kaj pa Mojca?, dokumentarni film, 12.10 Na lepše, 12.55 Louise pozimi, francoski animirani film, 14.10 Andrej Šifrer: 40 let norosti in Moj žulj, koncert, 16.35 Avtomobilnost, 17.15 Nogomet - kvalifikacije za EP 2020, Slovenija : Latvija, 20.30 Kentaver, koprodukcijski film, 21.55 Zvezdana, 22.40 Zoran Predin - koncert ob 40-letnici ustvarjanja, 0.30 Videotrak

NEDELJA, 17.11.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.50 Govoreči Tom in prijatelji: Zdravnik Henk, risanka, 10.00 Kozmo: Ukradeni računalniki, belgijska otroška nanizanka, 10.25 TV-izložba, 10.40 Med valovi, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.30 Na lepše, 15.05 Mia, italijanski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Najlepše oblečeni slon, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Luisa Spagnoli, italijanska nadaljevanka, 21.10 Intervju, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Lastovke letijo nizko, dokumentarni film, 23.20 Imago Sloveniae, Simfonični orkester RTVS (M. Glinka, G. Bizet), 23.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.20 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.15 Napovedujemo

NEDELJA, 17.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.30 Videotrak, 7.25 Duhovni utrip, 7.40 Koda, 8.15 Glasbena matineja, 9.45 Joker, kviz: 28. oddaja, 10.45 Joker, kviz: 29. oddaja, 11.55 Žogarija, 12.40 Mogočne ladje: Tanzanija, potopis, 14.05 Ambienti, 14.35 Gradnja Zvezdnih stez, kanadska dokumentarna oddaja, 15.35 Svečana akademija ob 80-letnici Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani, 17.35 Komedija solz, slovenski igrani film, 18.55 Videotrak, 19.50 Zrebanje Lota, 20.00 Res čuden kamen: Preživetje, britansko-ameriška dokumentarna serija, 20.50 Moja generacija, britanski dokumentarni film, 22.15 Kaj dogaja? Z Jonasom, 22.5 Nogomet - svetovno prvenstvo do 17 let, finale, 0.55 Videotrak, 1.45 Info kanal

PONEDELJEK, 18.11.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Na lepše, 12.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum, 14.25 TV-izložba, 14.35 S-prehodi: Doberdob, 15.05 Dober dan, Koroska, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Malčki: Pozabljeno darilo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pisave, 23.35 Glasbeni večer, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

PONEDELJEK, 18.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.15 Videotrak, 10.00 Otroški program: Op! 10.40 Obzorja duha, 11.15 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.10 Ljubljana, London, New York - Tugo Šušnik, dokumentarni film, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 17.10 Ljudje in zemlja, 18.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 18.55 Studio Kriškraš: Jahanje, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Mogočni vlaki: ZDA - ameriška čezcelinska železnica, potopis, 21.00 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 22.00 Zgodba o Bogu: Moč čudeža, ameriška dokumentarna serija, 22.55 Projekt: rak; Ulayev dnevnik od novembra do novembra, dokumentarni film, 0.40 Videotrak, 1.10 Info kanal

TOREK, 19.11.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.40 Duhovni utrip, 14.55 TV-izložba, 15.30 Potepanja - Barangolások, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Sence, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.50 Mednarodna obzorja: Kitajske sanje, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Pričevalci: Martin Črnugelj, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Napovedujemo

TOREK, 19.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.00 Videotrak, 9.50 Žogarija, 10.35 Pisave, 11.05 Dobro jutro, 14.00 Dober dan, 14.40 Slovenski magazin, 15.10 Avtomobilnost, 16.05 Joker, kviz: 28. oddaja, 17.00 Joker, kviz: 29. oddaja, 18.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 18.55 Moja soba: Tajda, resničnostna

oddaja, 19.20 Videotrak, 20.00 Nogomet - kvalifikacije za EP 2020, Poljska : Slovenija, 23.10 Kaj govoriš? = So vakeres?, 23.25 Zadnja beseda!, 0.20 Videotrak, 0.55 Info kanal

SREDA, 20.11.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV-izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.30 TV-izložba, 16.00 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 (Ne) znana poglavja slovenske zgodovine: Oživljeni Vodnik, izobraževalno-zgodovinska serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Zofka Kveder: Njeno življenje, 18.00 Knjiga o džungli: Umetnik Mavgli, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Jacqueline Sauvage, francoski televizijski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Sveto in svet, 23.50 (Ne)znana poglavja slovenske zgodovine: Oživljeni Vodnik, izobraževalno-zgodovinska serija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

SREDA, 20.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Koda, 11.55 Dobro jutro, 14.50 Dober dan, 15.40 Ambienti, 16.15 Vikend paket, 17.55 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 18.50 Ribič Pepe: Matija in ogenj, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Zrebanje Lota, 20.00 Slovesnost ob podelitvi Zoisovih nagrad, Zoisovih priznanj, Puhovih nagrad, Puhovega priznanja in priznanja Ambasador znanosti RS 21.20 Moje mnenje, 22.10 Wisting, koprodukcijska nadaljevanka, 23.10 Od Kapitala do kapitala - Države v času NSK, dokumentarni film, 0.15 Videotrak, 0.50 Info kanal

ČETRTEK, 21.11.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.20 Vem!, kviz, 12.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Težišče - Súlypont, pogovorna oddaja, 15.30 TV-izložba, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Socialni marketing, 18.00 Žanov svet: Dom, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Napovedujemo

ČETRTEK, 21.11.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 (Ne)znana poglavja slovenske zgodovine: Oživljeni Vodnik, izobraževalno-zgodovinska serija, 11.00 Dobro jutro, 13.50 Dober dan, 14.55 Nekoč je bila dežela pridnih, dokumentarni film, 16.15 City folk - Obrabi mest: Zagreb, 17.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 18.00 Divjina v srcu (V.), britanska nadaljevanka, 18.55 Fircologi: O zmenku na slepo, argentinskem tangu in modernih slikah, mozaična oddaja za otroke, 19.30 Videotrak, 20.05 Z Montyjem Donom po japonskih vrtovih: Jesen, britanska dokumentarna serija, 21.05 Avtomobilnost, 21.35 Ambienti, 22.15 Predstavitve Cellofesta Ljubljana 2019, 22.25 Otvoritveni koncert Cellofesta Ljubljana 2019 (Nuška Drašček Rojko, Marko Hatlak in Cellofest ansambel), 23.45 Slovenska jazz scena: Vse barve saksofona: Big band RTV Slovenija z gosti in James Carter, 0.45 Videotrak, 1.15 Info kanal

POZVANJE

DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV
s poštanjauam zové vse svoje penzioniste na srečanje
„**PRIČAKOVANJE BOŽIČA V PORABJI**“
stero bau **24. novembra 2019, od 13.45** vöre
v Slovenskom daumi v Monoštri.

PROGRAM:

Slovenska meša,

stero do služili Lojze Kozar, župnik v Odranci,
pri meši de spejvo pevski zbor društva.

Koncert

TAMBURAŠKOGA zboru iz Nuskove.

Drúženje

s pogostitvijo v restavraciji Lipa.

Pozdrav

od 75 lejt starejši penzionistov, sodelújejo ljudski muzikanti
TRIO Vetrnica.

Veselica.

Igro de Lajči Nemeč.

Dodatni programi:

14. in 15. november: pečené medeni figic v Števanovci
z mlajši iz šaul Števanovci pa Šalovci.

17. december: priprava božični okrasov na grobe v Monoštri,
v soorganizaciji ZSM.

Naš program sta finančno pomagala:

Fundacija Bethlen Gábor pa Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

ETHOS LAND

Interreg
SLOVENIJA - MADŽARSKA
SZLOVENIA - MAGYARORSZÁG
Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj
Európai Unió | Európai Regionális Fejlesztési Alap

VABILO

ROKODELSKA DELAVNICA V SAKALOVCIH

Občina Sakalovci vas vabi na rokodelsko delavnico, ki se bo izvajala v okviru projekta ETHOS LAND - SIHU190 Vzpostavitev mreže družbeno odgovornih turističnih ponudnikov, sofinanciranega iz Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska.

Na delavnici se bodo izdelovali izdelki iz šibja.

Kraj delavnice: **KULTURNI DOM V SAKALOVCIH**

Datum delavnice: **22. november 2019, od 16. ure naprej.**

VIJUDNO VABIJENI!

M.A.J. MREŽA ALPE JADRAN — 2019

INKUBATOR PROAKTIVNIH ZAMEJSKIH SLOVENCEV

ZAKLJUČNA PRIREDITEV — PETEK 22.11.2019

CANKARJEV DOM — KONFERENČNA SOBA M3-4, OB 10:00 URI

PROGRAM

09:30 – 10:00 **SPREJEM** gostov in novinarjev

10:00 – 11:00 **OTVORITEV PRIREDITVE**

- Pozdrav mladih iz zamejstva.
- Predsednik Vlade Republike Slovenije Marjan Šarec.
- Urad Vlade republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.
- Pozdrav drugih gostov.

11:00 – 11:30 **OKROGLA MIZA**

– Na okrogli mizi bodo sodelovali mladi Slovenci iz zamejstva na temo:

„Moja prihodnost je v alpsko – jadranski regiji in kako narediti regijo privlačnejšo za mlade“

11:30 – 12:00 **ČAS ZA DRUŽENJE IN POGOVOR Z MEDIJI**

12:00 – 13:00 **KOSILO**

13:00 – 16:00 **DELAVNICA: LEON MAGDALENC**

»Osnovne veščine javnega nastopanja«

PRIJAVA

office@sgzt.at do 15.11.2019

**Slovenska maša
v monoštrski
cerkvi
Marijinega
vnebovzetja bo
17. novembra
ob 16. 30 uri.**

SLOVENC.HU

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB